

ПРОИЗВОДСТВО

«Продукцияны кечтесвосу - дайым да къайгырыубузду»

Алгаракълада бидирлигенча, бизни республикадан илкинчи торлю-торлю формаларында болган онеки предприятягъа, «Росейни бек ичи 100 товар» деген Битеуроссий конкурсу 2009 жылдагы итагораны кере, лауреат эи дипломанта болганла саугаланы КЪМР-ни Президенти Арсен Каноква бергенди. Кечтесвосу жаны бла ашчылары санда чекленген жуупулыгы болган «Каббалкитин» общество да барды. Бизни корреспондентбиз аны директору Тохаланы Хыйсадан бир къауум соругъа жууан этерин тилегенди.

Хыйса, сени къулгуну чыгарылган продукцияны кечтесвосу бла байламы болур деп, мен алай сунуам...
Бир къауум жылы баш технолог болуп ишлей, мен продукция чыгарыну технологияны сакъланарына жууппы эдим. Биогенлоке уа мени борчум - аны битеулю кечтесвосун жалчыгъу. Айтай болмаймы, биз озган беш жылы ичинде КЪМР-ни Президенти кечтесвосу жаны бла саугаланы лауреат болуп келгенби. Озган жылда уа «Росейни бек ичи 100 товар» деген Битеуроссий конкурсу Федеральни кесогине къатышканыбыз эи анда да хорлагъаныны санына къошулгъанбыз.
Биз конкурсу программасыны

логотипин алганбыз. Аны бла байламы мындан ары эки жылы ичинде аны кесибизни реклама материалларыбызда хайырлангъа эркилик берилгенди. Андан сора да, тийшли региональны комиссия бла бизни предприятяны оюнчулары продукцияларыбызны биринчи - къол бла къабыргъага шукакурка этюнуе - ошондан декларациягъа къол салгандыла. Анда айтылганына кере, биз эки жылы ичинде кечтесвосун шендого болумун тутаргъа керекбиз.

Ахыры 2-чи бетдеди.

СУРАТДА: КЪМР-ни Президенти Арсен Каноква бла Тохаланы Хыйса саугъа берилгенден сора.

Итогла

Эсеплени чыгаргандыла, ахшыларыны сыйларыны керегенди

Тюне Федеральни Миграция службаны Къабарты-Малкъарда управленясында 2009 жылда ишлерини итагораны чыгарылгандыла. Жыйылгъа ФСБ-ни бөлөмюно таматасы Негерланы Марат, КЪМР-ни Экономика эи жамаут къоркъусулукъну советини секретары Мухарбий Кумшыев, КЪМР-де МВД-ни жамаут къоркъусулукъ бөлөмюно начальниги заместители Хатиза Хатазитов къатышкандыла.
Управленяны бу жолгъу жыйылыу къууаччы жуумушдан - Росейни аскерлерини эи ич ишлерини ветеранларыны ассоциацияны майдаллары эи грамоталары бла саугъалаудан башланганды.
«Кшишлиги эи гуманизмдиги ючюн» майдалгъа ФМС-ни КЪМР-де управленясыны начальниги милицияны полковниги Олег Сокуров, аны заместители милицияны полковниги Аслан Бахов, кадрла бөлөмюно таматасы Аслан Каранаев, УОМС-ни Урвань районда бөлөмюно начальниги Родион Шогенов тийшли болгандыла.
«Ассоциацияны ишине тир къагышканы, къулгунун тыныгы толтурганы ючюн» сыйлы грамотагъа Росейни УОМС-ни КЪМР-де управленясыны пресс-секретары

Докладчы Олег Сокуров.

милицияны полковниги Биттирланы Ханифа эи управленяны Прохладна районда бөлөмюно начальниги милицияны полковниги Михаил Устименко тийшли болгандыла. Саугаланы ассоциацияны КЪМР-де бөлөмюно башчысы Рахайланы Вадим бергенди. Ол жыйылгъанлары ассоциацияны правленияны председатели Виталий Турбинни эи кесини атындан алгъышлагъанды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Алгъышлау

Граждан обществону айныууна тийшли юлюш къошарыгыгъызгъа ийнанам

Багъалы коллегаларым, шухларым!
Росей Федерацияны Жамаут палатасыны атындан сизни Къабарты-Малкъар Республиканы Жамаут палатасыны биринчи жыйылыуу бардыргъаныгъыз бла алгъышлаймы. Республикагъа бла Росейге хайырлы ишизде жетишимле болуругъузну сыйганды бидирлем.
Сизни Жамаут палатасыны Федерацияны торлю-торлю субъектлеринде къярал властыны бла жержерли самоуправленяны органдарына жалынчакъсыз контроль этюнуе магъананы системасын къуругъа, коммерциялы болмаган организацияланы ишлерин тирлигине, Росейни бирлигин, бир ниетлигин

кюнчидир муратда торлю-торлю социальни кючени араларында байламлыкъланы къуругъа тийшли юлюшлерин къошкан граждан биригюленни «юйорконе» киреди.
Къабарты-Малкъаргъа мамырлыкъланы бла ырахатлыкъланы ючлендириу, экономиканы бла социальни сфераны айныгъуула власть органдарга севеплик этюу, граждан обществону структураларына болушуу баш борчадан бирлери болгъанлай къалардыла. Сизни Жамаут палатасында республиканы хурметли граждандары, арт жылда ахшы сангъа жыйылдыргъан эмда кеп болмай къурапгъан профсоюз, правону къоруулау, жаш тейю организацияланы келечиги жыйылгандыла.

Халкъны керти келечигерини бирге ма алай кеп жыйылгандары Къабарты-Малкъар Республиканы Жамаут палатасы ишин жетишимли бардырыгына ышандырады.
Битеу башлагъан магъананы ишлеринде жетишимле болдуругъуз, аланы тамамларгъа кюч-къаруу жетерча саулукълу болугъуз! Къабарты-Малкъар Республика уа кесини граждан обществону институтлары бла бирге жашнасны! Сизге эм жуукъларыгъызгъа бла ахлуларыгъызгъа тынчылык, ырахатлык!

Е. П. ВЕЛИХОВ,
Росей Федерацияны Жамаут палатасыны секретары, РАН-ны академиги.

Жыйылыу

Жамаут палата толусунлай къуралды

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамаут палатасыны тюне болган жыйылыуунда аны къурау бла байламлы вопросла андан ары озюлгендиле эмда тамамлангандыла. Жыйылыуу левостакысы кечерини алында Жамаут палатаны председатели Пшикан Таов Росей Федерацияны Жамаут палатасыны секретары, академиги Веховну алгъышлау къагыштын окугъады. Вехов республиканы Жамаут палатасы кесини ишин башлагъаны бла алгъышлагъанды.

Андан сора Пшикан Кесовни къурау вопрослагъа кеггенди. РФ-ни бла КЪМР-ни Жамаут палаталарыны юслеринде болууда башлыкълык болма эмда бир торлю гурушлыкълык чыкмаз ючюн, ол Къабарты-Малкъарны Жамаут палатасыны председателини заместительлерини бла аны комиссияларыны председателилерини бу жыйылыуда ачыкъ къол кетюрюу бла айыргъау керекди деп, кесини оюмун бидиргенди. Жыйылгъанла аны дурус кегрендиле.

Алайды да, Палатаны Старейшинала советини айтыуу бла заместительлеге географиялы ишланы доктору, Бийик геофизика институтуну программаларыны илму башчысы Людмила Федченкову бла «Заман» газетини баш редактору Атталаны Жамауны кандидатуралары Кирязовтолгендиле. Жамаут палатаны членлери ала жалпы болуп бирча ырызлыкълыкъ кеп кетюргендиле.

Комиссияланы председателиери да ачыкъ къол кетюрюу бла айыргъандыла. Эки заместитель, комиссияланы башчылары да Жамаут палатаны 11 адамдан къурапгъан Советине киредиле.

Андан сора Къабарты-Малкъар Республиканы Жамаут палатасыны членини удостоверенисны юкюсю озюлгенди. Ол Палатаны пленар жыйылыуунда къабыл этилгенликге, анга торленуле кийиргине сыйетиле чыкъгандыла. Тыш жанында жазылганы юч тилде этерге керекди, КЪМР-ни герби да болсун, дегенле чыкъгандыла. Болсада биринчи предложенияны жыйылгъанла асламысы къабыл кегренгенди, герб а юристле англаткандарына кере, закон бла жамаут организацияланы документлерине салынмайды.

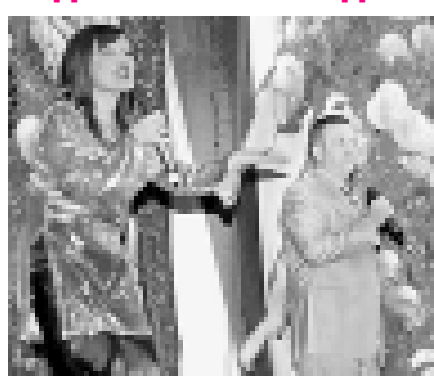
Ахырында РФ-ни Культура фондуни Къабарты-Малкъарда бөлөмюно таматасы Владимир Ворозков жыйылгъанлары атырындан Пшикан Таовну КЪМР-ни Жамаут палатасыны председателине айыргъаныны бла дагында бир кере алгъышлагъанды.

ТЕКУЛАНЫ ХАУ,
Суратыны Э. КАРАЕВА алгъанды.

Байрам

Гюрюлдеген къарсла бир такъыйкъагъа да тохтамагъандыла

Жыл сайын «Жылы жыры» деп къарай-малкъар эстрадалы жулдудлары къатышкан концерт болуууду. Аны бла халкъны къурауыгъан а Жагоразланы Мажитни - КЪМР-ни сыйлы артисти, Къарачай-Черкесни бла Ингуштияны уа халкъ артисти.

Мамайланы Фатимат бла Жагоразланы Мажит чам оюнуу кегюргюзген кезинде.

Ол ючюн болмагъанча кеп адам жыйылгъан эди Музыка театрга. Загъда олтургъа жер жетишмей, аны эки жанында да оюепил турган жаш тейю да бек кеп эди. Байрам хал сезиле эди келгенде, бири биринден аламан жырлап, усталыкъны, фанмулу, пастиканы да ахшы юлгюсюн кегюргюзгендиле.
Жагоразланы Мажит а, концертни бардыра, бу жол концертрасени ролонда озеге, чамгъа, импровизацияны бек сейириндиргенди эи ырыз этгенди. Терт сагъатка жуукъл барганды концерт. Гюрюлдеген, толкъуну къарса а тохтамай эди бир такъыйкъагъа да, бютюн къызса бара эди аны. Ол аны къурапгъан Жагоразланы Мажит бла артисте барысы да анга улуу жууаптылыкълары кезюргендиле, аны шакъаттыкъ, этеди. «Алери!» деп да андан къыбарча эдиле адамла.

Бу концертте къарай, бир зат тошган эди эсиме. Тогуз-он жыл мындан алгъа тойлада неда башка къууаччы жерде аякъ ала билген андан жючю орнунда эди. Энди уа, Алпахша шукур, бойлай байрам концертлде жашла, къылыаны чакырмын, сахнада болмагъанча ариу той къурайдыла, аны бютюн къууатлы, къууаччы да эте.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ПЛЕНУМ

Кемчиликлени да унутмагъандыла

Тюне Къабарты-Малкъарны агропромышленносте комплексинде ишлегенерини профсоюзну рескомуну пленуму озган жылда ишине итагораны чыгарганды эм 2010 жылгъу барчаларын белгилегенди. Аны ишине КЪМР-ни эл молкъ эм аш-озыкъ министрини заместители Татьяна Сидорук къатышканды.

Рескомуну председатели Чамал Бесланев кесини докладында 2009 жылда эл молкъю айныгъуу, кеп туююл сазе да, иги кесек жетишим болгъаны белгилегенди. Бек алгъа ол эл молкъю айныгъууны къярал программасын жашауда бардырыу халда болганына, эл молкъ продукцияны ролунда жанылыкъларгъа айыргъу э бурганды. Свз ючюн, дегенди ол, жаланда минерал севиритчиле сатып алгъа федеральни бюджеттен 29,2 миллион сом берилгенди.

Андан ары озюне докладчы, республикада терек бахчылыкъланы айныгъууда алгъа атлам этилгенди черте, былай юкюле кептиргенди: 200 гектаргъа жемш терекле, 300 гектаргъа да жоюзюм терекле орнатылгандыла. Теллицаланы файдальлыкълары жылдан-жылгъа эсе барды. Аны ючюндю былыт республикада 10 гектарда тахта кеглетден бай тирлик жыйылганы. Быйыл да 10 гектар жерде жаны теллица ишлеринди. Аллай молкеледе урунуч 440 жагы ичин жар ачылганды. Аны бла бирге республикада жарашдырычу производствону айныгъуу къаууаччы келгенди.

Отчет кезинде, дегенди Чамал Бесланев, эл молкъ ишлегенерини орталыкъ иш хакълары 6780 сом болганды. «Алтур» жабыкъ акционер обществодан къалгъан молкеледе иш хакъл телеуде борч жокъду.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жаныгылыкълар

Экология

Табийгъатха зарансыз

Жуукъл заманда Прохладна муниципальни районда кир-кичини жыйган жагы полгонуу къурулушунда башларыкъдыла. Он орналыкълык гектар жер Прималкнское элден 2,5 километр узакълыкъда «Прохладный-Ново-Полтавское» автономну жанындыла.

Элни администрациясыны башчысы Николай Москвини айтаваны кере, полгонуу жарашдырыгъа аланы бюджетден 500 минг сом ачка къаратылканды. Проект-смета къагышлагъа документлеге кере къурулуш ишине «Капиталспецтранс» чекленген жуупулыгы болган общество бардырыкъды. Кир-кичлик тегкен жагы жер хайырлангъа берилгенлей, шендоюго, ол а Прималкнскоеден жалаанда 500 метр бир жанында, мычмакъа жабылканды.

Ирина ЛУПЫРЕВА.

Прохладна муниципальни району администрациясыны пресс-службасы.

Байрам

От жагалада жырла айтылыкълары

Май районда Крещение Господне дин байрамны кенг белгилеуге жазырылануу башланганды. Аны бардырыну кеси боюнларына шахар эм район администрацияла алгъандыла.

Алай бла 19-чу январны кечинесинде шахар келледе «Раз в крещенский вечерок» деген театр халда жарашдырылган байрам бардырылыкълы. Шыйых Аристархити Михаилны атын жюрюткен килисаны бабасы Михаил келлеге тийшли дуаула окугъандан сора адамла ол суулада жууунурга болукъдула. Ызы бла отла тегеринде чай ичиркиле. Шахарны культура юйлерини келечилери уа концерт программала кегюргюзюлдөле.

Наталья ЮРЧЕНКО.

Май району администрациясыны пресс-службасы.

Жазылыу - 2010

Хурметли жамаут!

Сиз 2010 жылны биринчи жарымына «Заманга» жазылгъан къууаччы эсегиз, халны туюзетирге онг барды. Жазылыуу 25-чи январгъа дери жарашдырысагъыз, ана тилибизде чыкъгъан газетини биринчи февралдан алып башларыкъсыз.

Жазылыуу багъасы 5 айга - 296 сомду.

Бизни индексибиз - 51532

Хар затны эсеп тургъан транспорт система 2 бет	Къолундан келгени аймаганды 3 бет	Баш ием - таянчагъым 3 бет	Пресса угъай, фантастика 4 бет
--	---	--------------------------------------	--

Кьолундан келгенни аймаганды

Аты айтылган аскер башчы Василий Иванович Чукров кыргыз соодагерлеринин Чукров кызыра ишчилери - дегени. Ма аллай улуу багъа бергенди ол аяны фашист Германияны ууагырга салган кызылларына.

Кериси бла да, ким эди кызауатта бир торлоо чыны болмаган солдат? Хуу, адамат тюз айтаңды маршал. Ол анда кыра ишчи толтурганды. Кырайы жергеселе да, ары барганды. Бир кишиге буйрук бермегенди, генералдан башап сержантка дери да бары да анга оюу аттанды.

Мокьзаланы Юсупно жаны Ажау да мамыр жашауда эм урууда да кыра ишчи болганды. Кышхатаууда, «Кызыл Малквар» колхозда сабан оюргенди, маллага кыраганды, бичен чагганды. Граждан урушуну жашларында 20-жыллык жаш бир эпилери Чеченланы Кышану, Зокьзаланы Хасан эм башлаа бла бирге Совет власты кыруулаганды, андан сора бандизмге кырауаю кирешгенди.

Мамырыкы тохташп, колхоз жашдан жылга айнып, байлыгы, колхозчулары жашаулары да игденги болуп баштаганды эди. Ажауга колхозну кымылы ажирлерине кырагара буюрады. Ашларын-сууларын заманында тапдырып, юсерин сылап-сыйлап, тышында айландырып, алай тутуды аланы. Кеси да атланы бек оюу эди. Бир жыл, ажирин да атып, Москвага барганды да кыраганды. Андан грамота алып кытайчанды.

Азмы эди ол жылда колхозда да иш? Мокьзу улу Бажиگانда, кымылык бевенде кый да юткенди. Хаймашада туур маллага да кыраганды. Жарсызга, узак бармады мамыр жашау. Фашист Германия Совет Союзга кырауу уруш ачканы Ажау тау жайлыккада эшиткен эди. Кичи кырандышы Аскербий

кызауатын биринчи колонгренде кети аскере. Аны уа бир кесекден урууну фронтка жибериле - Пролданынми тырсеинде танклары тыпча терең эм кенг урууа кызаарга. Ол анда аялык акылбалык болуп жыл саны толу жеткенден кызы Думасар бла бирге жер кызып туруу. 1942 жылда кыра башында уа анга да жетди кезуу кылуна саут аягыда.

Ажау уруш деген зат не болганы билмеген адам тыюу эди. Алай акъ гвардиячыла бла сермешени бла гитлерни аскерле бла кызауатын араларында башхалык улуу эди. Сталинградда ол дунияны гиролдетип, алпарып тырчаш хар затты малтан, эзип келген фашист танклары, шахарны отка алдырган кыраа жорулу салыпталаны, бомбала чачып кыраганды Волга черекни да кырады. 1942 жылда 19-чу ноябрда гитлерчилени позицияларына болмагана кычуло ол ачкан башхалык топ окыла ташыган содагаладан бири Мокьза улу эди.

Юйге лисмо жибериге ол бек ашыгы эди. Алай кеси жаза билмеген сабелни нгерлеринден тилеге керек болганды. Ансы Кыяа андан эм Аскербийден кырагыт саккай, кеп кечелени жукусуз этдоргонди. Ол Кышхатауда орта шолону директору эди уруш алып жайлаа. Ажау окуй-жаза билме эди да, андан лисмо торк келмегенне, кыраы болса да, тевереге кирешгенди Кыяа.

Аскербий нех жазмаганын анысу угъай да, бир киши да биллик тыюу эди. Аны юсонден элде торлоо-торлоо санл ханпарла жоргогенди. Мен республика а анккоматда Аскербийни юсонден документле жыйгыпкан папкага кырагандым эдим. Анда офицерлени барыны да личны деполары бардыла. Мокьза улуу юсонден да былай жазуу кергенме: «По возвращении восстановлен в звании и должности...»

Кыядан кытайханын, кыайда болганы юсонден жуж да айтылмайды. Ол немецилеге кесин жесирге берип, андан кытайхан болса, аны илшанга салмай кырагыт тыюу элде.

Бир татай жыл мындан алгъа уа Черек районуу венкоматына былай кырагыт келгенди: «Немецки-фашист ууучулауу бла сермешледе киргозоттен кишиги эм жигитлиги ючюн СССР-ни Баш Советини Президиумуну 1944 жылда 31-чи июльдан Указы бла Мокьзаланы Юсупно жашы Аскербий Ата журт урушуну I-чи даражалы орденни бла сауыгаланганды (Влгенден сора). «По освобождению Праги», «За победу над Германией» медаллауу бла белгиленген эди. Жарсыгыла, улуу кызауаттан сая кытайхан солдаты мамыр жашаулаганды. Прага кочон сермешлеге кытайханды. Ары дери жол кылай узун, кылай кыраын болганын жаланда фронтучула биледеди. Ол жолда анга жаунауда жибирге, аяклары, кылоланы ююттен сууксуз-

лагы да тевереге тошгенди. Не деок да, адамат жаны темирден тоюдо. Тазомлоонко да чети болды. Кызык бевинчи жылы кышында аны ёкелерине сууккъ этгенди. Жетен онгус этюнде эди кыраны урушун окуу кичине дери аскер сагырда болган солдатын.

Юйге кетерге эркилик кырагыт алып, Москвага келгенде, демобилизация этилген аскерчиле жыйылган башчылары Магоммет тобогенди. Баргомет, Ажауну Ташкентте магрон поездеги миндирин, андан ары кылайга барлыгын да юйретип, алай ашырганды. Болса да ол кеп айланганды юйорюн излеп.

Кепчолонкоко сагынганын бири-бирле жаратмайды, аны унутурга керекди, дейди. Кылай унутун адам айтып эшашат келген жерлеринде кырагыт болса ул Кырандында Мокьзаланы Ажау бла Аскербий, жан-кыян аймак, Тууган журтубузу гитлерни фашизмден кыруулай турганды, аланы юйорюлери а юйорелден бери жашап келген жерлеринде кырагыт кыстаганды. Ажау, юйорюс журтубузу кылап, не излеп алырды кырагыт керек эди юй бичисине эм сабийлерин жер этегинде? Атасы бла анысы уа ол аскерден кытайханын кетген эдиле дуниядан.

Мокьзаланы Ажауну Хорломка салган кызыны Кызыл Жулдузун ордени, «За отвагу», «За освобождение Праги», «За победу над Германией» медаллауу бла белгиленген эди. Жарсыгыла, улуу кызауаттан сая кытайхан солдаты мамыр жашаулаганды. Прага кочон сермешлеге кытайханды. Ары дери жол кылай узун, кылай кыраын болганын жаланда фронтучула биледеди. Ол жолда анга жаунауда жибирге, аяклары, кылоланы ююттен сууксуз-

КЪБАЙЛАНЫ АЛИИ.

ЖАШАУ ХАЛЛА

Бош ием — тоян чачгым

Кышкан, кыраткан да этмей, тод азшитгенмица айтама. Иш а былай болганды. Алгаракалда, жумуш чыгып, тау алперибизден бирине барырга товеди. Эртенликке вокзалга келип, авторуска минип, кетер заманыны сактайма. Мени ызымдан кетерге жуккан, эр ишчи бла тишрну, жашауу адамла, мени алдында жерлеге отурдула. Тишрну жол нгерин алга жибери да, ол отургандан сора, жанжанына да кырап, аны кыатына чыкко.

Эр кишини башында бийик мукар бокор барды. Юсо-башык да тазады, тизгилди. Чачын кюмом бет алган кыатын да аны жанында тауушуду. Онг жанында жерде уа бир тишрну. Улуу кыраыныгыгы болганын, аны бети мудахы.

Бириздан автобуска кыауум анда минедеди. Ол тебеген заманда уа, эки кылуунда да бирер жолго бла, бир кыраткан чыкп келип. Сопуу алып бошгандан сора жаныз отурган тишрнуу ууспейди да, аны кыатына келип: «Аллах, Аллах, Фаризат, сенмесе! Тангылауу окуна кыламын да. Не сабийлиги мен да хаталары жокуду. Аууганын ишми барды? Этингетин да келип, ийне кызден етерик болганын. Юйде уа тынчмыз суу, улугузу, гитчези, биз сорулгыз барыгы да? Амаат а не ишлейди? Дунийда болмаз аны кесинден отургу жан» - деп, тод да автоматдан атырганылап, адам кван жуучу ачканын, такыкыны ичинде жангыз кеси олтуруп келгенге кеп зат содуу. Фаризат аны баш ошширге артыкчы ыразы болмаганын кыруон тура эди. Болсада шинтиден аркак тегици да, жангы келгенге жер кюйду. Ол а соруу этичюу келген киши, Фаризаттан кезелерин кырады.

Фаризат а бир аз тынгулауу басын да туруу, алай ол адам андан кеси сорулганы жууап алмай айрыксымдыгын анылап.

Амаат а, Амаат не ишлейди, кылаайды? Канден бери да кермегенме. Файгамбар кийик, отургу киши. Сау кыалык, ол бизи жакша алай иги болуучу. Аллах жокерк жангы. Жолда керсе окыну, анга эс бурмай бир да кыомаз, акылы юйретир, шендо уа жалгауу уллуланы айтанлары бек керекюде...

Мен анылапгандан, бу тишрну Амаатны бир чини эшитип, кыатынандан аны билрге керюсе эди. Фаризат шош тура тод да, тишрну таба бурулуп, тууд да элия атылганын:

Сен а эшитмегенмица да мени хатарымы, ол сен мактап жашауу эшитип кишини бизге этип кеткенди, жанжани андан толукнуу. Аны эшиткенниги кийик дер эдим, Аллахдан да кыоркыма аны.

Тоба, тоба, некайтаса алай? Биз да саудалары кырауулауу эшитмегенме. Арталдыла бир торлоо кырап окизи юсоюздон азшитмегенме. Арт кезюде бизге кирген жоку. Жаш окууна келип турады. Мен а, харип, ормагы окуна айдан-жылдан бир чыгыма да, кыайдан не зат эшиттим. Аллах, Аллах сора айрылып турасыз. Тегири Амаатны уа бек иги кишиге санап турганма. Кырачын сен аны, андан иги ким болуп деп тура

эдим. Амаат алай эттен эсе, тоба, бу кишилени бирине да ышырауу тоюдо.

Бир аздан автобус шхардан чыккы. Узак жолну кысхартаймы дегенча, шодрф жаш автобусу магнитофонунгиче ауазына салып, жырлатып башлады. Дагында не десен да, жолда барган адамга жер, макым чыгырун керюнде, кырайыларын, сагышларыны да чачарга себеди.

Алай «бегеуолно» акылы уа башкада эди. «Бу адам манга кыачан жууап берликми», - дегенча, Фаризатын бетинден кызлерин алмай турады.

Хатарыны айтмай, ол адамдан кутулалмаалыгынын анылапганын анылап, жаш тышрнуу айтып баштады.

Кесин билесе, Амаат бла баш кыошканын бейлеп ол жыл болук эди. Бир бирин айтырлары керюш жашап турганбы. Гюнякы керекмеди, бир-бир кишиленча ичин, аны керюлмай, койе кырайы ачык кылыгыгы болмаганды. Аман иши, севю бла да бир заманда жорюгени кытаймаганды. Сабийлеге да бек иги эди. Ингирде койе жайшасы, бирин тобуугула отуруп, бири кыраууна алып ойнатыр. Ала да, атыз кырачон келикци деп, кюнге жез керсорула.

Алай тоюндей ол кыраыл ишге барып, андан алган хакындан сора бир торлоо маддари жокуду. Жалкыны кишини а керюмесе, юйюме хайыр этпейм деп, кече жер тобою бла жорюгенюнде. Кыошчууу Мамаукулуну танысы. Амаатны белине окуна жетмиди. Элдде ол учуу аркыылдан сата келип, юй айгы машина алганды. Мен а Ахатма аны айтама. «Ол законча, адамлыкка да келгиштен иш тоюуло», - деп кырайганды.

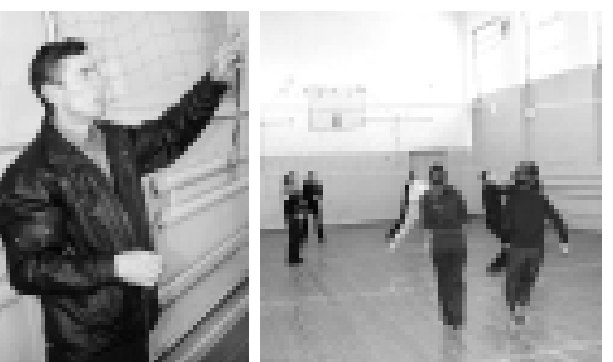
Шендо ол не закон излейди. Амаай ача ишлерге керюю. Аны иш кычыгына не керюю мутоймай, сабийми вейорейим. Ол а, жоуу бир да, мадар эте билген киши, бис да, не жарлы эдим. Юйде бир гитче иш этиллик болса окизи, кеси кылуу бла этикс. Кыошчуланы, танышларыны чакырыр. Эттен ишлеринден а алгача кыоурамын кеп.

Мени уа ботонода не зат кылууды десент, койде бир этилик иш, мени бек аным. Гитче эртеччи да келген эдиле. Аланы сыйлапган заманында, ашыны айга эртечи ми аланы алпарына салама. Мынга да адамдар сора. Ол сагатда аням асери атылган. Арта, алай кыр бир, жашауу аны да кыруон зооме тошторуп, анан кыаты урушкан эди. «Итден турган эт, баш иенги намысын билмеген, сен кылай кой биче болупсу. Бу жолдон сора аны алай этип бир да кыр бир, жашауу аны да кыруон да окуна керюнде хурмет этиу. Баш иесине хурмет эткен айып тоюдо. Сен аны кылай бир багылай, сакылай билонг», жашауун алай бир тынч-чачта болуп, эр алпанда намысан-сыйган да жорюр, анга керсе сабийлеринге да багы бичилер.

Аман ол овларин мени бир заманда да унутпаганма. Болгонюнде да анга таптыкыны тынлыккы кыраууна. Аны ючюн бир заманда да окууранганды ма. Сизге айтырчымы а бу болсун. Сабийлеригизин да сабийлерин болупкуду. Аланы да кеси жашаулары, жоюлары барды. Сабий иги сенге не бек оюйсе да, сага кылауур болуп туралык тоюдо. Кыартны нгеруу уа кыартды. Сени уа, Фаризат, алыкча онугун барды койнону жангыдан кырауурады. Киме айтылганды да кырама да, баш урууга тоше да, нгеринги кыайтаргыра керюш. Ашык. Сагыш этер замандыг жолду. Арта окуурангыра, алай кеч болду.

Аны сора автобус эрте жеттинчи бир адамла ауубуздан ошчымды. Адмамы ауубуздан тошгандан сора бирер жангы жайлыдыла. Мен а ол эки абаданы ызыладалды. Онда уа тинтичюле быйлап соруга жууап излер муратадыла: «Жукудан унунуу заманыны бла адамны еморюно болжалыны араларында уа байлыккы бармады огасе жоккыму?»

ОСМАНЛАНЫ Хайса.

Ташлы-Талача кызынр элде буюп келген тевюше шолону зальнда спорт бла керюшор юн барды. Аны анылап, физкултурадан окуткан Гулиамны Мусса (суратда) дерселден сора да, жаш адамлаге волейбол, футбол ойнарга ама береди.

Аны ючюндю миндагы окуучуланы, районда эришюнеге кыташып, алы жеринде да алганылары. Ол а устаны ишине жууулар кыраганын керюзоттен шартды.

Суратланы МАМАИАНЫ Алий алгыанды.

Проекте

Кылыксыз водителге - автодром

Кызыму барынуу суюмеген таулу бармыды? Бу соругуа жууап берип ючюн, Север Кавказдагы кыайсы республика да орламларына барып кыраага керекди. Кертиди, терклини суюкюну ачыры, жарды суюгта, тапсыз ишгене, аны кыой, кымынчыкылагы окуна жолукчурады. Алай юйорюно кезуилеринде этилген аварияларда бир талай адам ачыйдыла, ёлгенге да кеп болдыла.

Ингуштияда этилген мадарны хайырандан автомашинаны кызыму сорюрге суйген жаш тевюно кёпюне жетюмю эм жолпада айланган адамданы жашауларына кыоркучу азайтынуу да мадары этилгенди.

Кеселерин машиналарында кыраууларына кыоркучу тышшорией, автомашинанын минки, кесери суйгенча кууушуп ойнарга онг табаркыкыдыла.

Алгандан белгиленгенча, алай биринчи автодром Назраны Насыр-Корт муниципалыты окурунда ишлениркыды. «Кавказ» федералы тырассадан узак болмай, Белгиленгенча, автодром бичи жайылган, керекли техника бла тынгылы жалчытылан-

нган, юсюне асфальт салынган кеп профилыи майданды болукчу. Анда, автомобиль чаршипеден сора да, торлоо-торлоо асламык кергозюле, кермоцкеле, йармакча эм алай башха ишле да бардырыла-бардырыла турукчула.

Болсада, ол мурат жашауда топтуруп ючюн, Ингуштияны президенти буйлык предложенясын билдиргенди - машиналарын кызыму сорюноу излеген экстремала эркилик алырга керекдиле, башача айтаңды, ингуш экстремала хеселерини объектостолу окулчуларыны, экстремалыны чаршипени бардырырга суйгенлени профсоюзлагга ушаган кулбуларын неда соозларын кырагара тыишлюуды, андан сора уа организациларыны юридикастика излегенча регистрация этерге борчулдула.

Интернетден алынып басмаланады.

Банкнотала

Кыргыз ачала торк алышынырыккыдыла

Шендо айлардырыла турган купораланы кеп кылайы жарымы хайрыпалык жорюмун кырауу болуучу болуучу Ара банкны сыйганда берилген инструкцианы прокинде хайрылануудан кылайы банкнотала кетерилге тийишпи болуучуларын юсонден тынчыла айтылганды. Ол ишине тамомалауа излемле сыры кылатыла болганыны себепли Ара банкта кеп миллионла бир санынан кыруонду этерге тошоркиди, дейдилик експертле.

Ачала эскиле болганын кергозоттен белгиле, Ара банк айтканына кеп 10 болдыла. Ма алпадан бир кыаумлары: жыртылган жерлерини жаланда бирини окуна зуунулу 77 миллиметр бар эсе, мюйшошю изюлөн кетген эсе, болуучу онг жерде жер эр эселе, ача кырагыты юсюне кир жайылган эсе. Купораны юсюнде жалаңда 3 харф жазылып эселе, ол ачаны утилге жибериге керекди. Аны кыой, ачаны юсюнде бармаккыны ызы керюне эсе окуна, ол кырагыт ачаны да утилге жибериге керек болукчу.

Башда айтылган затла бла кудураланы ишлери жокуду. Алай кырагыт ачала да ачала кыладыла, аланы кырадан да хайрылануу турруга жакарды. Алай банка уа алай эскирген ачаланы айландырылуудан кетерип, аланы орунларына Госнакдан чыкканын жангы купорала бла кышындырылгы керекдиле.

Болсада былай ишле алыкча жалаңда проектке белгиленди. Инструкци кызым кыроосу. Ара банка кыротоло турган купораланы алышыны жарымын алышындырырга тошоркиди. Ол а улуу кыранды, дейди «Финансы» инвесткомитети баш экономисты Александр Осин.

Мени акылыма керсе, Ара банк алай бла кеп кырагыт ачаланы айландырылгандан кетерилганды эм 10-сомкулкупораланы мейла ачала бла алышындырылгыды, дейди ол. - Ол ишлени тамамлагга керек болукчу кыошкы кыранчы бир неча жез миллион сомга жетерикюде.

Саулык

Эрте туруу кчачан да игимиди?

Тешклеринден асыры эрте кыбуучу адамданы араларын кырауулауу кырауу эрте кыборек тебейди. Японияны Киото шахарыны бир неча университетини эм клиниканы тынтичулери адамны уянган кезуюноу бла жорекчон тамыр системасыны халы-

ны араларында байламлык улуу болганын ачыклаганды. Конкретин асыры эрте башалган адамданы жорекчон тамыр системаларында гипертония эм инфарт ауруула кыборек тобогенлери хакыды.

Алимле чертгенлерича, эрт-

Газлы суусула бюйреклеге татыйдыла

Газлары болган татлы суусула эм асыры туюу аштырыкка бюйреклени ишуелерине чырмау этедеди. Бригементе тишрнуу болыңчыны медиклери 11 жылы ичинде бардырган кырауларында эслегенлерине керсе, натрий

бла газландырылган суусула бюйреклени ишуелерине буздыла.

Алимле аны бла бирге чертгендикча, бюйреклени ол продуктла барысы да бирге эм бирем-бирем да бек тоууратадыла. Токташдырганга-

ныча, газлары болган татлы суусуна эки порцияларды хайрылланган адамны бюйреклени ишуелери биле биле осалланды. Адамны чархында хант туз мардасындан арык болса, аны бюйректери ауруп башайдыла.

